

Mannen som lärde Kina respektera en svensk

Berättelse

En pojke vid bordet

Jan-Ove Waldner föddes 1965 i Stockholm och växte upp i en helt vanlig familj. Som barn tillbringade han otaliga timmar i en enkel klubblokal, ofta i sällskap med sin storebror. Det var inte hans fysik som imponerade på tränarna, för han var varken den starkaste eller den snabbaste. I stället var det något svårare att sätta ord på: en ovanlig känsla för spelets rytm. Många som mötte honom beskrev det som att han kunde läsa motståndaren, vilket innebar att han ofta förstod nästa slag innan det ens hade slagits.

Att utmana en stormakt

Under 1980-talet var bordtennis nästan helt dominerad av Kina, och få trodde att en europé på allvar kunde rubba den ordningen. Waldner valde ändå att möta de kinesiska mästarna på deras egen nivå. Steg för steg vände han underläge till seger. År 1989 blev han världsmästare i singel, och tre år senare nådde han karriärens höjdpunkt: OS-guld i Barcelona 1992. Därmed blev han den förste spelaren utanför Asien som lyckades vinna det olympiska guldmedaljen i singel. Triumfen var inte bara en personlig framgång utan också ett bevis på att den asiatiska dominansen kunde brytas.

Bordtennisens Mozart

Smeknamnet "bordtennisens Mozart" följde Waldner genom hela karriären. Det syftade på hur lätt och elegant hans spel såg ut, trots att det krävde enorm skicklighet. Å ena sidan var han en hård tävlingsmänniska som ville vinna varje boll; å andra sidan rörde han sig vid bordet med ett lugn som fick det svåra att verka enkelt.

Mest anmärkningsvärd var kanske hans ställning i Kina. Där blev han så omtyckt att han under en period var mer igenkänd än många världsledare, vilket är högst ovanligt för en svensk idrottare. Publiken ropade hans kinesiska smeknamn "Lao Wa", alltså "gamle Wa", med stor värme. Att en utländsk spelare vann en sådan respekt i ett land som såg sporten som sin egen säger mycket om vad han betydde.

Ett ovanligt långt liv i sporten

Det som skiljer Waldner från de flesta är hans uthållighet. År 1997, vid 31 års ålder, vann han VM-guld i singel på nytt, åtta år efter sin första titel. Medan jämnåriga spelare sedan länge hade lagt av fortsatte han att tävla på högsta nivå. Följaktligen sträckte sig hans karriär över mer än trettio år, ända fram till den sista matchen i februari 2016.

I dag räknas Jan-Ove Waldner som en av de största i sportens historia. Men hans betydelse handlar om mer än medaljer. Hans väg antyder att naturlig talang sällan räcker ensam; det krävs också tålamod, nyfikenhet och en vilja att fortsätta långt efter att andra gett upp. Just därför fungerar han

fortfarande som en stark förebild, inte bara för unga idrottare utan för alla som drömmer om att bli riktigt bra på något.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
imponera	göra någon mycket beundrande och förvånad
rytm	regelbunden rörelse eller takt
motståndare	den person man tävlar mot
dominerad	styrd eller behärskad av någon som är överlägsen
rubba	ändra på något som verkar fast och stabilt
underläge	ett sämre läge där man ligger efter
triumf	en stor och tydlig seger
dominans	när någon är klart starkast och styr
elegant	vacker och behärskad i rörelserna
anmärkningsvärd	värd att lägga märke till, ovanlig
uthållighet	förmågan att hålla ut och fortsätta länge
jämnåriga	personer som är ungefär lika gamla
antyd	visa något indirekt utan att säga det rakt ut
förebild	någon man ser upp till och vill likna

Läsförståelsefrågor

1. Vad var det tränarna såg hos den unge Waldner?
 1. Att han var starkast och snabbast i klubben
 2. Att han hade en ovanlig känsla för spelets rytm
 3. Att han hade den bästa utrustningen
2. Hur beskriver texten bordtennisen under 1980-talet?
 1. Den var helt jämnt fördelad mellan länderna
 2. Den dominerades nästan helt av Kina
 3. Den var störst i Sverige
3. Varför var OS-guldet 1992 särskilt betydelsefullt?
 1. Det var första gången bordtennis fanns på OS
 2. En spelare utanför Asien bröt den asiatiska dominansen
 3. Han vann mot sin egen bror
4. Vad syftade smeknamnet "bordtennisens Mozart" på?
 1. Att han också var musiker
 2. Att hans spel såg lätt och elegant ut
 3. Att han var född i Wien
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Waldner var under en period mer igenkänd i Kina än många världsledare.
 2. Waldner slutade tävla samtidigt som de flesta jämnåriga spelarna.
 3. Waldner tränade kinesiska landslaget efter sin karriär.
6. Vad betyder det kinesiska smeknamnet "Lao Wa"?
7. Vad menas i texten med att Waldner kunde "läsa motståndaren"?
8. Hur länge varade Waldners karriär ungefär, och vad visar det?
9. Texten säger att han vann VM-guld igen vid 31 års ålder, åtta år efter första titeln. Vad vill berättelsen säga med detta? (inferens)
10. I sista stycket antyds att talang inte räcker ensam. Vilka egenskaper lyfter texten fram som lika viktiga? (inferens)

Facit

1. Att han hade en ovanlig känsla för spelets rytm
1. Den dominerades nästan helt av Kina
1. En spelare utanför Asien bröt den asiatiska dominansen
1. Att hans spel såg lätt och elegant ut
1. ja b) nej c) det står inte i texten
6. Det betyder "gamle Wa".
7. Exempel på svar: Att han ofta förstod vad motståndaren skulle göra innan slaget kom, alltså att han kunde läsa spelet.
8. Exempel på svar: Den varade i över trettio år, vilket visar hur uthållig han var.
9. Exempel på svar: Att han kunde behålla sin höga nivå under mycket lång tid och vinna på nytt även när han var äldre.
10. Exempel på svar: Tålmod, nyfikenhet och viljan att fortsätta även när andra ger upp.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar för samtal om förebilder, uthållighet och vad framgång egentligen kräver. Tema: idrottslig talang i kombination med tålmod och inre driv. Inferensfrågorna (9–10) övar att läsa mellan raderna.

Diskussionsfrågor

- Texten antyder att tålmod är lika viktigt som talang. Håller du med? Varför eller varför inte?
- Waldner blev mest älskad i ett annat land än sitt eget. Vad kan det bero på att en person blir mer uppskattad utomlands?
- Finns det områden i livet, utanför idrotten, där det lönar sig att fortsätta långt efter att andra gett upp?
- Vad tror du krävs för att bli riktigt bra på något, oavsett om det är en sport, ett yrke eller ett språk?
- **Skriv (5–6 meningar):** Beskriv en person, känd eller okänd, som är en förebild för dig. Förklara vilka egenskaper hos personen du värdesätter mest.

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Jan-Ove Waldner (engelska) – https://en.wikipedia.org/wiki/Jan-Ove_Waldner
- Nationalencyklopedin: Jan-Ove Waldner – <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/jan-ove-waldner>
- Sveriges Olympiska Kommitté: Jan-Ove Waldner – <https://sok.se/idrottare/idrottare/j/jan-ove-waldner.html>
- Olympics.com: Jan-Ove Waldner – <https://www.olympics.com/en/athletes/jan-ove-waldner>
- European Table Tennis Hall of Fame: Jan-Ove Waldner – <https://etthof.org/project/jan-ove-waldner/>

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Jan-Ove Waldner föddes 3 oktober 1965 i Stockholm (Hägersten). Han vann VM-guld i singel 1989 och 1997 samt OS-guld i singel i Barcelona 1992. År 1992 blev han först (av få) att ta en "career grand slam" i bordtennis (VM, World Cup och OS i singel). Han var ofta kallad "bordtennisens Mozart" och är extremt känd i Kina. Han avslutade karriären 11 februari 2016. Waldner lever (juni 2026). Bild: CC BY-SA 2.0-licens verifierad på Wikimedia Commons (foto Kanjitard, 2012). Mindre osäkerhet: exakt antal lag-VM-guld varierar i källorna; i texterna nämns bara singelmeriterna för att undvika fel.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.